

รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรียนรู้การละคร

เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร (๑ - ๒)

ครูผู้สอน ครูโชติกา สมพงษ์

คำถาม

นักเรียนได้รับอะไรบ้าง
ในการชมละครนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบของบทละคร
๒. วิเคราะห์ เขียนสรุปองค์ประกอบของบทละคร
๓. ฝึกปฏิบัติ เขียนโครงร่างของละครที่สนใจ

องค์ประกอบของบทละคร

๑. โครงเรื่อง (Plot)

ลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในบทละคร ตั้งแต่จุดเริ่มการ
พัฒนาเรื่อง ไปจนถึงจุดจบ คำว่า “โครงเรื่อง” (Plot) แตกต่าง
จาก “เรื่อง” (Story) เพราะเมื่อพูดถึง “เรื่อง” จะหมายถึง
เนื้อหา หรือวัตถุดิบที่นักเขียนบทละครนำมาสร้างเป็นโครงเรื่อง

โครงเรื่อง (Plot)

ใคร

ทำอะไร

ที่ไหน

เมื่อไหร่

อย่างไร

๒. ตัวละคร (Character)

ผู้เขียนบทละครต้องวางลักษณะของตัวละครในเรื่อง
ทุกตัวว่าจะมีนิสัย บุคลิกลักษณะอย่างไร เพื่อให้ผู้ชม
เข้าใจตัวละครนั้นได้ และตัวละครในเรื่องจะต้องมี
ความสัมพันธ์กัน

การนำเสนอลักษณะของตัวละคร

- คำบรรยายของผู้เขียน
- คำพูดของตัวละครตัวนั้น
- คำพูดของตัวละครอื่น
- การกระทำของตัวละคร

ภาพประกอบเพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณ kapook. ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒. อัลบั้มภาพ เรื่องย่อละคร รักจุดใจนายฉุกเฉิน My Ambulance [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://drama.kapook.com/gallery/๒๑๐๑๔๒>

๓. ความคิด (Thought)

ปัจจุบันนิยมใช้คำว่า แก่นเรื่อง (Theme) การแสดง “ความคิด” ที่อยู่ในละครนั้น จะต้องแสดงผ่านสิ่งที่เกิดขึ้นในละคร โดยมีความกลมกลืนกับโครงเรื่องและตัวละคร ผู้ชมจะได้รับความคิดนั้นจากการติดตามเรื่องราวในละคร

ตัวอย่าง ความคิดหรือแก่นของเรื่อง

คำถาม

๑. นักเรียนได้รับให้เป็นผู้จัดละคร

นักเรียนอยากทำละครแนวไหน เพราะอะไร

๒. นักเรียนมีวิธีในการเลือกตัวแสดงอย่างไร

๔. การใช้ภาษา (Diction)

ผู้เขียนสามารถนำเสนอลักษณะของตัวละคร ไปจนถึงความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในจิตใจ โดยผ่านการบรรยายหรือพรรณนา ขณะที่บทละครมีข้อจำกัดที่ต้องนำเสนอเป็นภาพ การแสดงการเขียนบทละครจึงต้องทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจตัวละครได้

การใช้ภาษา (Diction)

โดยผ่านคำพูดและการกระทำ
ของตัวละคร การเลือกใช้ถ้อยคำใน
บทละครจึงต้องสัมพันธ์กับลักษณะ
ของตัวละคร เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
และประเภทของละครด้วย

๕. เพลง (Song)

นักการละครในปัจจุบัน ได้ประยุกต์เรื่องของเพลงมาใช้ โดยหมายรวมถึงเสียงที่คนดูได้ยินทั้งหมดในระหว่างที่ดูละคร ซึ่งแบ่งได้เป็นเสียงที่นักแสดงพูด, เพลงและดนตรี และเสียงประกอบ

เพลง (Song)

ศิลปะในการเลือกใช้เสียงในละคร ไม่ว่าจะเป็น จังหวะ การเน้นความดัง - เบา ฯลฯ สามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้กับคนดูได้อย่างมาก

คำถาม

ถ้าในละครไม่มีเพลง
ประกอบได้หรือไม่
เพราะอะไร

๒. ภาพ (Spectacle)

สิ่งที่คนดูมองเห็นทั้งหมดในระหว่างการดูละคร
ไม่ว่าจะเป็นท่าทางและสิ่งที่นักแสดงทำ ไปจนถึง
ฉาก แสง เครื่องแต่งกาย การแต่งหน้า ฯลฯ

เป็นหน้าที่ของ
ศิลปินนักแสดงด้าน
ต่าง ๆ ที่จะสร้างสรรค์
ภาพบนเวทีขึ้นจากการ
วิเคราะห์โครงเรื่องตัว
ละคร ความคิด และภาษา
ที่ปรากฏในบทละคร

โครงเรื่อง ตัวละคร และความคิด คือ
เนื้อหาสาระของบท เปรียบเสมือนวิญญูญาณ
ที่อยู่ภายใน ขณะที่ภาษา เพลง และภาพ
เปรียบเสมือนร่างกายของบทละคร ที่มี
หน้าที่สื่อสารและถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่อยู่
ภายในไปสู่ผู้ชม

คำถาม

ในการสร้างละคร เรา
จำเป็นต้องมีการเขียนเค้า
โครงเรื่องหรือไม่ เพราะอะไร

โครงเรื่อง (Plot)

การเขียนโครงเรื่อง

โครงเรื่องเป็นการกำหนดแนวทางการเขียน การเรียบเรียงข้อมูล การจัดลำดับความคิด และการจัดลำดับหัวข้อ หลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูล การเขียนโครงเรื่องจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในงานเขียน แต่ก็มีได้หมายความว่าผู้เขียนจะต้องเขียนตามโครงเรื่องที่วางไว้เสมอ เพราะเมื่อลงมือเขียนจริงอาจมีการปรับเปลี่ยนโครงได้ตามความเหมาะสม

ลักษณะของโครงเรื่องที่ดี

- โครงเรื่องไม่ควรสั้นหรือยาวจนเกินไป
- โครงเรื่องต้องสัมพันธ์กับฉากที่ใช้ประกอบการแสดง
พอเหมาะพอดีไม่มากจนเกินไป
- เหตุการณ์ต่าง ๆ ต้องมีความสัมพันธ์กัน มีความสืบเนื่อง
ต่อกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ประโยชน์ในการเขียนโครงเรื่อง

๑. โครงเรื่องช่วยในการนำเสนอเนื้อหา
๒. โครงเรื่องช่วยแบ่งหัวข้อได้ชัดเจน
๓. โครงเรื่องช่วยเขียนเรื่องอย่างมีเหตุผล
๔. โครงเรื่องช่วยในการวางลำดับส่วนของเรื่องได้เหมาะสม
๕. โครงเรื่องช่วยไม่ให้ลืมหัวข้อเรื่องที่จะเขียน
๖. โครงเรื่องช่วยไม่ให้สับสนเวลาเขียน

รูปแบบของการเขียนโครงเรื่อง

๑. โครงเรื่องแบบคร่าว ๆ
๒. โครงเรื่องแบบหัวข้อ
๓. โครงเรื่องแบบประโยค

๑. โครงเรื่องแบบคร่าว ๆ

เป็นการเขียนโครงเรื่องอย่างคร่าว ๆ ด้วยคำหรือวลีอย่างหายาบ ๆ เพื่อวางแนวเรื่องที่สั้น ๆ เรียงลำดับลดหลั่นกันมา โดยอาจจัดเป็นหัวข้อใหญ่ และมีหัวข้อย่อยก็ได้

๒. โครงเรื่องแบบหัวข้อ

โครงเรื่องแบบนี้เขียนด้วยคำวลีสั้น ๆ หรืออนุประโยคที่ไม่ได้ความครบถ้วนในตัวเอง และมีตัวเลขหรืออักษรย่อกำกับประเด็นทุกประเด็นที่สังเขปด้วยคำวลีหรืออนุประโยคนั้น ๆ

๓. โครงเรื่องแบบประโยค

โครงเรื่องแบบนี้เขียนด้วยข้อความซึ่งเป็นประโยค
ที่สมบูรณ์และชัดเจน มีเลขหรืออักษรย่อกำกับประโยค
ทุกประโยคที่เป็นประเด็นของเรื่องนั้น

แนวทางการเขียนโครงเรื่อง

๑. การประมวลผลความคิด คือ รวบรวมข้อมูลเป็นหัวข้อต่าง ๆ
๒. การจัดสรรความคิด คือ จัดหมวดหมู่ข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญของแต่ละหัวข้อ

แนวทางการเขียนโครงเรื่อง

๓. การจัดหมวดหมู่หรือแยกประเภทความคิด จัดลำดับของหัวข้อแต่ละหัวข้อให้มีเนื้อหาต่อเนื่องเป็นลำดับและสัมพันธ์กัน ผู้เขียนสามารถจัดลำดับเนื้อหาตามลำดับเวลา ตามประเพณีนิยม ตามความสำคัญน้อยไปสำคัญมากหรือสำคัญมากไปหาสำคัญน้อย เป็นต้น

แนวทางการเขียนโครงเรื่อง

๔. การเขียนโครงเรื่อง เขียนโครงเรื่องให้เป็นระเบียบโดยใช้รูปแบบการเขียนแบบเดียวกันตลอดเนื้อหา และจัดหัวข้อย่อยแต่ละข้อเยื้องไปทางขวา

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร (๑)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เรียนรู้การละคร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร(๑)
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และบันทึกผลของการดูละคร จากการเรียนรู้ในเรื่ององค์ประกอบของบทละคร

แบบบันทึกผลการชมละคร

ละครเรื่อง.....

โครงเรื่องมีลักษณะอย่างไร

.....
.....
.....

มีตัวละครอะไรบ้าง.....

.....
.....
.....

ละครเรื่องนี้มีแก่นของเรื่องคือ

.....
.....
.....

บทสนทนาใดที่ชอบมากที่สุด

.....
.....
.....

รู้สึกอย่างไรเมื่อชมละครเรื่องนี้

.....
.....
.....
.....

กิจกรรม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนวิเคราะห์และบันทึก
ผลของการดูละคร จากการเรียนรู้
ในเรื่ององค์ประกอบของบทละคร

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร (๑)

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และบันทึกผลของการดูละคร
จากการเรียนรู้ในเรื่ององค์ประกอบของบทละคร

แบบบันทึกผลการชมละคร

ละครเรื่อง.....

โครงเรื่องมีลักษณะอย่างไร

.....

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร (๑)

มีตัวละครอะไรบ้าง

.....

.....

มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร (๑)

ละครเรื่องนี้มีแก่นของเรื่องคือ

.....

.....

บทสนทนาใดที่ชอบมากที่สุด

.....

.....

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร (๑)

รู้สึกอย่างไรเมื่อชมละครเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันระดมความคิด เขียนเค้าโครงเรื่องละครตามองค์ประกอบของบทละครเกี่ยวกับเรื่องใดก็ได้ ๑ เรื่อง (เขียนชื่อสมาชิกด้านหลัง)

เนื้อหาของละคร

ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกัน
ระดมความคิด เขียนเค้าโครงเรื่อง
ละครตามองค์ประกอบของบทละคร
เกี่ยวกับเรื่องใดก็ได้ ๑ เรื่อง (เขียนชื่อ
สมาชิกด้านหลัง)

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง องค์ประกอบของบทละคร (๒)

คำชี้แจง ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันระดมความคิด เขียนเค้าโครงเรื่องละครตามองค์ประกอบของบทละครเกี่ยวกับเรื่องใดก็ได้ ๑ เรื่อง (เขียนชื่อสมาชิกด้านหลัง)

เค้าโครงละครเรื่อง.....

เนื้อหาของละคร.....

.....

บทเรียนครั้งต่อไป

ออกแบบประดิษฐ์ สรรค์สร้างเพื่อการแสดง

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ออกแบบประดิษฐ์
สรรค์สร้างเพื่อการแสดง
๒. ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง ออกแบบประดิษฐ์
สรรค์สร้างเพื่อการแสดง

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

